

Sprawozdanie
z realizacji
Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na terenie Gminy Miasta Radomia lata 2016 – 2020
za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2016 – 2020 został przyjęty do realizacji uchwałą Nr 257/2015 Rady Miejskiej w dniu 21 grudnia 2015 roku. Od wielu lat na terenie Radomia podejmowane są działania mające na celu pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Powyższy Program stanowi interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, działające na poziomie gminnym. Niniejsze sprawozdanie stanowi wynik monitoringu **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2016 – 2020** za okres realizacji od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku. Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Radomia. Cel ten realizowany jest w oparciu o cele szczegółowe:

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności usług.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów zawartych w Programie, wyznaczono i określono cztery podstawowe obszary wskazujące kierunki działania oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

- Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Gminy Miasta Radomia.
- Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie poprzez współudział w zorganizowanych kampaniach

społecznych piętnujących przemoc w rodzinie oraz udostępnianie plakatów, ulotek broszur dotyczących przemocy w rodzinie.

- Opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Powyższe działania były realizowane przez:

1. Komenda Miejska Policji w Radomiu

Liczba przeprowadzonych interwencji domowych na terenie miasta Radomia w roku 2016 wyniosła 2866, w tym dotyczącej procedury „Niebieskiej Karty” - 418. W wyniku przemocy domowej poszkodowanych zostało 418 osób, w tym 405 kobiet i 13 mężczyzn. W znacznej większości przypadków sprawcami przemocy są właśnie mężczyźni.

W Radomiu jak co roku została przeprowadzona kampania społeczna pod nazwą „**Niebieski Tydzień**”. Kampania skierowana była do osób, które stały się ofiarami przestępstw oraz potrzebujących wsparcia psychologicznego. Akcja ta przeprowadzona była dzięki wsparciu i pomocy Caritas Diecezji Radomskiej, którzy udostępnili miejsce przy ul. Kościelnej 5, gdzie zgłaszali się zainteresowani. W czasie trwania akcji policjanci Komendy Miejskiej Policji w Radomiu oraz podległych komisariatów i posterunków wraz z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i psychologami przyjmowali zainteresowane osoby. Wzorem ubiegłych lat w roku 2016 funkcjonował telefon zaufania „**Linia Braterskich Serc**” przy Caritas Diecezji Radomskiej. Funkcjonariusze Policji KMP Radom wzięli udział w 35 dyżurach, które odbywały się we wtorki w godzinach 18.00 – 22.00. Częstym pytaniem osób dzwoniących była przemoc w rodzinie.

2. Prokuratura Rejonowa Radom Wschód i Prokuratura Rejonowa Radom Zachód

Pracownicy prokuratury uczestniczyli w działaniach w ramach Tygodnia Pomocy Pokrzywdzonym Ofiarom Przestępstw organizowanych w dniach od 22 lutego 2016 roku do 27 lutego 2016 roku. W trakcie trwania tygodnia udzielono porady prawnej 1 osobie.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ilość spraw rozpatrywanych przez Komisję - 903
Ilość osób zgłoszonych do Komisji w 2016 roku - 368
Ilość rozmów przeprowadzonych z osobami zgłoszonymi (pierwszorazowe) - 364
Ilość rozmów przeprowadzonych z rodzinami osób zgłoszonych (pierwszorazowe) - 431
Ilość osób zmotywowanych do leczenia – 427 :

<ul style="list-style-type: none"> • Ilość osób, które podjęły terapię w Przychodniach Odwykowych w Radomiu – 402 • Ilość osób, które podjęły terapię w Samodzielnym Wojewódzkim Publicznym Zespole Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Radomiu ul. Krychnowicka - 12 • Ilość osób, które podjęły terapię w Klubie Abstynenta Wzajemnej Pomocy „Victoria - 13
Ilość spraw zawieszonych do pierwszej interwencji – 210:
<ul style="list-style-type: none"> • ukończenie terapii odwykowej - 12 • wszycie Esperalu - 18 • na wniosek rodziny - 103 • brak miejsca pobytu - 19 • toczące się w Sądzie postępowanie o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego - 8 • aktualne postanowienie Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego - 9 • Inne (np. pobyt w ZK, AŚ, pobyt za granicą, pozytywna opinia biegłych) - 41
Ilość spraw umorzonych - 18
Ilość osób skierowanych na badania przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - 323
Ilość opinii wydanych przez biegłe sądowne - 154
Ilość wniosków skierowanych do Sądu - 249:
<ul style="list-style-type: none"> • Wnioski o wgląd w sytuację rodziny skierowane do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu - 29 • Wnioski skierowane do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego - 220
Ilość Niebieskich Kart założonych przez Komisję - 7
Ilość pierwszorazowych grup roboczych, w których uczestniczyli członkowie Komisji - 326
Ilość osób dotkniętych przemocą z którymi kontaktowała się Komisja pierwszy raz - 47
Liczba ofiar przemocy motywowanych do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy - 46
Liczba sprawców przemocy motywowanych do udziału w programie korekcyjnym - 48

4. Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych

Kuratorzy na bieżąco przesyłali informacje o każdym sprawcy przemocy w rodzinie pozostającym w postępowaniu wykonawczym do wydziału Prewencji Policji Miejskiej w Radomiu. Dane te trafiały do dzielnicowych. Pozwalało to na uzyskanie informacji na temat rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w Radomiu. Ponadto kuratorzy uczestniczyli w kampanii społecznej Rzecznika Praw Dziecka. Rozpowszechniano plakaty, ulotki i broszury o tematyce przemocy wobec dzieci.

5. Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Radomiu

W 2016 roku były prowadzone działania mające na celu podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości wśród dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli, upowszechnienie

informacji na temat zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie oraz skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów prawa:

- rozpoznawanie środowiska rodzinnego poprzez wywiady, rozmowy, obserwacje,
- lekcje wychowawcze dotyczące poszerzenia wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- promowanie odpowiednich wzorców życia rodzinnego,
- realizacja szkolnych programów z zakresu profilaktyki krzywdzenia dzieci np. „**Naucz się mówić NIE**”,
- spotkania młodzieży z przedstawicielami KMP na temat odpowiedzialności karnej nieletnich,
- działalność Skrzynki Zaufania na terenie szkoły,
- zajęcia profilaktyczne dotyczące przemocy i uzależnień prowadzone przez poradnię psychologiczno-pedagogiczne,
- realizacja zadań z zakresu profilaktyki pozytywnej - rozwijanie podstawowych umiejętności społecznych i dojrzałości emocjonalnej wychowanków,
- udział w kampanii społecznej „**Przemoc boli**”,
- propagowanie na stronach internetowych szkół materiałów Fundacji *Dzieci Niczyje* oraz Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie *Niebieska Linia*,
- informacje i plakaty dotyczące przemocy domowej umieszczone w widocznych miejscach na terenie szkoły,
- prowadzenie akcji informacyjnej dotyczącej przemocy i agresji w tym wskazywanie form, miejsc udzielania pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową – tablice i ulotki informacyjne,
- zajęcia z uczniami na temat radzenia sobie z agresją i przemocą,
- szkolenie dla rodziców dotyczące stosowania metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- uświadamianie rodzicom obowiązków wynikających z rodzicielstwa – podczas spotkań indywidualnych i w czasie zebrań z rodzicami,
- omawianie spraw uczniów podczas spotkań Zespołów Wychowawczych.

6. Caritas Pallotyńska Prowincji Chrystusa Króla Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego.

Prowadziła działania o charakterze profilaktycznym skierowane do osób z rodzin zagrożonych problemem przemocy w rodzinie i problemów współistniejących:

- **„Prowadzenie programu dla Dorosłych Dzieci Alkoholików - Mogę inaczej”.**
- **„Życie to nie cyrk – nie żongluj nim”** – program profilaktyczny skierowany do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem od narkotyków oraz ich rodzin.
- **„Prowadzenie działań edukacyjnych dla mieszkańców Radomia.**
- **„Poszukiwacze zaginionych skarbów”** – program profilaktyczny dla dzieci i młodzieży. Wsparcie programów służących profilaktyce uzależnień i promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem działalności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży.
- **„Narkotyki dopalacze wolności pożeracze”** - program profilaktyczny skierowany do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem od narkotyków oraz ich rodziców.
- **„Samotność i niemoc rodzi przemoc - razem bezpieczniej, szukamy wspólnych korzeni”** program korekcyjny z elementami socjoterapii dla dzieci i młodzieży. Wspieranie realizacji programów informacyjno - edukacyjnych ukierunkowanych na ograniczenie przemocy w rodzinie
- **„Klub seniora”** – działania na rzecz osób starszych zakresie przeciwdziałania osamotnieniu i zagrożeniu marginalizacją społeczną.
- **„Świetlica na medal”** działania na rzecz dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- **„Świetlica Caritas Pallotyńska – rodzina silna miłością”** - Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób.

2. OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Kierunki działań:

- Realizacja zadań przez Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia.
- Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” przez uprawnione podmioty.
- Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez finansowanie:
 - punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,

- Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- terapii indywidualnej i grupowej dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i rodzinnego,
- lokalnego telefonu zaufania.
- Współpraca podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz ośrodkach interwencji kryzysowej.
- Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez tworzenie odpowiednich warunków przesłuchań, m.in. przyjazne pokoje.
- Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia w trybie art.12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Powyższe działania były realizowane przez:

1. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia

W 2016 roku odbyły się cztery spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie: 17 lutego 2016 roku, 15 czerwca 2016 roku, 14 września 2016 roku i 7 grudnia 2016 roku. Podczas spotkań członkowie Zespołu starali się wspólnie wypracować lokalną strategię przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Omawiano współpracę międzyinstytucjonalną w zakresie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2016 – 2020. Na spotkaniu w lutym 2016 roku zostały przegłosowane zmiany w regulaminie Zespołu Interdyscyplinarnego:

- Zmiana siedziby Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia – ul. Grabowa 17 w Radomiu;
- Powołanie Stałych Grup Roboczych przy Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy MOPS;
- Zmiany w dokumentacji spotkań grup roboczych będącej załącznikami do regulaminu ZI.

Powyższe zmiany były związane z wyodrębnieniem od dnia 1 lutego 2016 roku w MOPS w ramach Działu Pracy Socjalnej - Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy. Członkowie Zespołu otrzymywali informacje o realizacji procedury, ilości powołanych grup roboczych, problemach związanych z realizacją procedury zgłaszanych przez członków grup roboczych, poruszano sprawy różne, dokonywano oceny skuteczności dotychczas podejmowanych działań, dokonywano ustaleń dotyczących zasad współpracy pomiędzy członkami grup roboczych. W dalszym ciągu należy więc kontynuować intensywne działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez podejmowanie działań umożliwiających

skuteczną pomoc osobom doznającym przemocy i pracę z osobami potencjalnie stosującymi przemoc w postaci zajęć korekcyjno – edukacyjnych.

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Jednym z najważniejszych celów pomocy społecznej jest zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, których osoby i rodziny nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna jest udzielana ze szczególnym uwzględnieniem przypadków przemocy w rodzinie. Od dnia 1 lutego 2016 roku w MOPS został wyodrębniony w ramach Działu Pracy Socjalnej MOPS - Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy. Siedziba Zespołu mieści się w budynku MOPS przy ul. Grabowej 17. Powyższy Zespół, w skład którego wchodzi koordynator, dwóch psychologów oraz pięciu pracowników socjalnych podejmował działania z zakresu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie, zajmował się obsługą techniczno – administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia i realizacją Procedury „Niebieskiej Karty”. Do podstawowych zadań pracowników socjalnych należało prowadzenie pracy socjalnej w ramach, której pracownicy podejmowali czynności związane z udzieleniem wsparcia osobom doznającym przemocy. Praca socjalna w tym zakresie to przede wszystkim działania jakie podejmuje pracownik socjalny wywiązując się z uzgodnień dokonanych w trakcie pracy w grupie roboczej. Zadaniem pracowników socjalnych jest nie tylko monitorowanie środowiska w celu zapobiegania nieprawidłowości, ale również wzmocnienie jakiegoś udziału ofierze przemocy. Ponieważ MOPS jest jednocześnie placówką poradnictwa specjalistycznego do dyspozycji ofiar przemocy są również zatrudnieni psycholodzy, którzy udzielali wsparcia i prowadzili indywidualne poradnictwo z osobami doświadczającymi przemocy.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2010 roku o przeciwdziałaniu przemocy i z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie **procedury „Niebieskiej Karty”** oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” MOPS zapewniał obsługę administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego i realizował procedurę „Niebieskiej Karty”. W 2016 roku wypełniono **523** formularze „Niebieska Karta – A”, z czego **519** formularzy zostało skierowanych do stałych grup roboczych przy Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy, a **4** formularze "Niebieskich Kart - A" przekazano do gmin właściwych miejscowo ze względu na miejsce zamieszkania osób pokrzywdzonych.

Z analizy formularzy Niebieskich Kart wynika, że podmiotami wszczynającymi procedurę „Niebieskiej Karty” były:

- Policja – **418**,
- Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – **85**,
- Ochrona zdrowia - **2**
- Oświata – **7**,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – **7**.

Spośród **519** procedur „Niebieskiej Karty”:

- **48** formularzy „Niebieskich Kart - A” przekazano do wykorzystania w działaniach podejmowanych w rodzinie w ramach już funkcjonującej grupy roboczej (ponownie

- podpisany formularz „Niebieska Karta – A” w trakcie pracy grupy roboczej);
- w **72** przypadkach została po raz kolejny wszczęta procedura „Niebieskiej Karty” w rodzinie, pomimo już zakończonego postępowania;
 - **32** procedury „Niebieskiej Karty” dotyczy przemocy wobec dzieci, a w **51** przypadkach także dzieci obok osób dorosłych;
 - w **4** przypadkach procedura „Niebieskiej Karty” została wszczęta wzajemnie przez członków rodziny – małżonków, rodzeństwo czy w relacji rodzin – dziecko (pełnoletnie);
 - **35** procedur „Niebieskiej Karty” dotyczyło osób starszych powyżej 67 roku życia;
 - **4** procedury zostały zamknięte z powodu braku zasadności podejmowania działań, gdyż osoba podejrzana o stosowanie przemocy była nieletnia.

Zgodnie z Regulaminem Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia funkcjonowały **Stałe Grupy Robocze** przy Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy. W 2016 roku grupy robocze spotkały się **1648** razy. Zostało wypełnionych:

- **491** formularze Niebieskiej Karty C,
- **483** formularze Niebieskiej Karty D.

Zakończono **384** procedur „Niebieskiej Karty”:

- **300** na skutek ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu pomocy,
- **84** wobec braku zasadności podejmowanych działań.

Art 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na pracownika socjalnego, obowiązek odebrania z rodziny dziecka w sytuacji zagrożenia jego zdrowia i życia. Decyzję taką pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem policji oraz lekarzem. W 2016 roku na podstawie art. 12 a z rodziny zostało odebranych 15 dzieci, w tym 4 dzieci zostało umieszczonych u innej osoby najbliższej niezamieszkałej wspólnie w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dn. 6 czerwca 1997 r. - Kodeks kary, 8 dzieci zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej i 3 dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Ponadto w 2016 roku MOPS w Radomiu obsługiwał telefon zaufania **Radomską Pomoclinię 800 900 007**. Od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30 dyżur pełnili specjaliści pracownik socjalny, psycholog, pedagog, prawnik, którzy udzielili 56 porad głównie dotyczących zagadnień związanych ze świadczeniami rodzinnymi, w dalszej kolejności przemocy, problemów z uzależnieniem członka rodziny i problemów z zakresu prawa.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu realizował zadania związane z obszarem przemocy w rodzinie. Głównym zadaniem Ośrodka było pomaganie ofiarom przemocy domowej, polegające na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane

zachowania czy też zmiany życiowe. Jest to zadanie, które określa udaną pomoc czyli taką, która doprowadza do całkowitego ustania przemocy.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2016 roku zapewniał kompleksową pomoc, na którą składały się interwencja kryzysowa, terapia, konsultacje i poradnictwo. Do OIK wpłynęło 1345 spraw:

Kategoria spraw wnoszonych do Ośrodka	2016 rok
Przemoc fizyczna i psychiczna	1023
Molestowanie seksualne	4
Alkoholizm	129
Sprawy rozwodowe	16
Sprawowanie opieki nad dziećmi	14
Komunikacja w rodzinie	42
Sprawy socjalne	28
Zaburzenia emocjonalne dzieci i młodzieży	28
Inne:	
• prostytutka dziecięca	2
• dzieci pozostawione bez opieki	8
• ucieczki z domu nieletnich	10
• wyrzucenie z domu	9
• dopalacze	16

Ośrodek prowadził działalność ambulatoryjną oraz hostelową przeznaczoną dla kobiet z dziećmi poszkodowanymi na skutek przemocy w rodzinie. Interwencja kryzysowa dotyczyła zatrzymania aktów przemocy, udzielenia bezpiecznej formy pomocy ofiarom, a w niektórych przypadkach łączyła się z odizolowaniem ofiary od sprawcy i umieszczeniem jej w części hostelowej Ośrodka. W 2016 roku w części hostelowej przebywało 8 kobiet i 4 dzieci.

W każdym z przypadków trafiających do Ośrodka niezmiernie ważnym było dostrzeżenie problemu, potraktowanie go jako źródła cierpienia, zagrożenia oraz dysfunkcji człowieka i rodziny. Z różnych form pomocy indywidualnej skorzystało 1530 osób:

- terapia psychodynamiczna - 11 osób;
- mediacje rodzinne - 8 osób;
- rozmowy terapeutyczne – 532 osoby;
- porady prawne - 467 osób;
- porady psychopedagogiczne - 512 osób.

Indywidualne sesje terapeutyczne prowadzone były w przypadkach, w których konieczna było dogłębna analiza psychologiczna obejmująca zachowania, sytuację, źródła problemu oraz wzmocnienie poczucia własnej wartości ofiary i przywrócenia równowagi psychicznej, bez których ofiara nie byłaby w stanie poradzić sobie korzystając jedynie z form wsparcia grupowego, czy też instytucjonalnego. Obok powyżej wymienionych działań Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2016 roku oferował kobietom, dzieciom oraz młodzieży poszkodowanym na skutek przemocy w rodzinie – udział w grupach wsparcia.

W ciągu roku w zajęciach takich grup wzięło udział 12 osób. Spotkania polegały na pomaganiu w rozpoznawaniu istoty i rozmiarów przemocy w rodzinie, w zapoznaniu się z kompetencjami instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy oraz budowaniu poczucia własnej wartości. Spotkania miały obok terapeutycznego także edukacyjny charakter. Tematyka dotyczyła przemocy, choroby alkoholowej, współzależnienia, procesu wychowania. Celem pierwszorzędym grup wsparcia była pomoc w zwalczaniu poczucia izolacji i zmniejszaniu poczucia winy oraz napiętnowania.

W 2016 roku OIK prowadził telefon zaufania **19288**, jak również obsługiwał w godz. 15.30 – 21.00 Radomską Pomoc Linię **800 900 007**. Zgłoszono 107 spraw. Specjaliści dyżurujący w Ośrodku udzielili porad dotyczących aktualnych i potencjalnych problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. Ta forma pomocy jaką jest telefon zaufania okazuje się istotna z uwagi na anonimowość. Ponadto w wielu przypadkach jest pierwszym krokiem ze strony ofiar przemocy w poszukiwaniu profesjonalnej pomocy.

4. Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – Caritas Diecezji Radomskiej

Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Caritas Diecezji Radomskiej, realizował w 2016 roku następujące działania:

- **terapię wsparcia oraz długoterminową psychoterapię**, którą odbyło: 73 osoby, w tym 53 kobiety, 13 mężczyzn i 7 dzieci;
- **konsultacje i poradnictwo psychologiczne**, które podjęło: 134 osoby, w tym 101 kobiet i 26 mężczyzn.

Z taką liczbą osób Zespół psychoterapeutów przy zastosowaniu odpowiedniej formy pomocy poprowadził 1070 sesji. Były to głównie indywidualne rozmowy wstępne, rozmowy podtrzymujące, motywujące do zmian, wzmacniające możliwości osoby, indywidualne spotkania terapeutyczne dotyczące wspierania i wglądu. Te formy pomocy służyły zmniejszeniu poczucia bezradności, poczucia izolacji społecznej, pracy nad własnymi problemami zakorzenionymi w dzieciństwie, poczuciem własnej osobowości i strukturalne możliwości osób dotkniętych wartością, poszukiwaniem umiejętności świadomego radzenia sobie z problemem, świadomym wyborom, budowaniu zdolności do obrony. Ich celem było także leczenie zranień, pomoc w wychodzeniu z roli ofiary, budowanie i wzmacnianie obszaru mocy do podjęcia działań w kierunku tworzenia lepszego życia. Praca w zakresie tych form pomocy wpływała na zmniejszenie bardzo wysokiego poziomu bezradności oraz poczucie izolacji. Realizacja niniejszych kategorii działań oceniana jest przez nas jako efektywna pomoc w rozumieniu ochrony zarówno pojedynczego człowieka jak również rodziny przed konsekwencjami przemocy.

- **poradnictwo prawne**, z którego skorzystało: 148 osób, w tym 115 kobiet, 33 mężczyzn.

Takiej liczbie osób udzielono 240 porad prawnych. Były to głównie doradztwo i konsultacje, a także informacje prawne w obszarze obowiązujących przepisów prawnych dotyczących sytuacji beneficjentów, przysługujących im uprawnień, możliwości i środków, za pomocą których mogą dochodzić swoich praw. Świadczona pomoc prawna zawierała się w obszarze prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa cywilnego materialnego, prawa

cywilnego procesowego, prawa karnego materialnego, prawa karnego procesowego, prawa administracyjnego. Pomoc prawna w naszym przekonaniu miała duży wpływ na podniesienie poziomu świadomości adresatów co do przysługujących im praw oraz urealnienie możliwości i środków wyjścia z kryzysu.

Realizowane formy pomocy w 2016 roku w znacznej mierze przełożyły się na tworzenie lepszej jakości życia osób, które korzystały z oddziaływań terapeutyczno - wspierających proponowanych w Ośrodku. Działania o tym charakterze zmniejszyły poczucie osamotnienia i bezradności wielu osób zgłaszających się po pomoc, co oznacza, że zniwelowały zagrożenie ich wykluczeniem społecznym. Obserwacja, rozmowy i wgląd terapeutyczny ujawniły wzrost poziomu świadomości problemu i uzyskanie realnego spojrzenia na możliwości wyjścia z sytuacji kryzysowej, a także uzyskanie poczucia wpływu na własne życie i samodzielne podejmowanie decyzji. W wyniku prowadzonych działań możliwym było uzyskanie przez naszych podopiecznych poczucia własnej siły i mocy działania, co przejawiało się szczególnie w naprawianiu ich relacji z najbliższymi oraz tworzeniu nowych relacji. Osoby będące w terapii pracowały nad głęboką zmianą w strukturze psychicznej, zmianą własnej sytuacji zewnętrznej oraz wypracowaniem nowych warunków funkcjonowania bez przemocy. Osoby zainteresowane poradnictwem prawnym i psychologicznym uzyskały znaczny wzrost świadomości problemu, realne spojrzenie na możliwości wyjścia z sytuacji kryzysowej, a także poczucie wpływu na własne życie i daną sytuację, ponadto zaczęły podejmować zmiany obecnej sytuacji .

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Domowe Ognisko” w Radomiu

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Domowe Ognisko” w Radomiu pomagała osobom, małżeństwom i rodzinom w wychodzeniu z kryzysowych sytuacji. Udzielała wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego. Prowadziła terapię indywidualną, małżeńską, rodzinną. Prowadziła także kursy, szkolenia i konferencje, ukazując wartość małżeństwa i rodziny w perspektywie dobra małżonków, dzieci i krewnych.

W ramach pracy w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej” Domowe Ognisko” w 2016 roku udzielono **608** porad. Ze spotkań ze specjalistami skorzystało **494** osoby. Przeprowadzono 152 terapie indywidualne, 58 terapii małżeńskich, 5 terapii rodzinnych i 2 terapie grupowe. Zorganizowano 2 grupy wsparcia: **po stracie dziecka i w premenopauzie**.

Głównymi problemami, z którymi spotykali się poszczególni specjaliści były:

- różnego rodzaju uzależnienia: alkohol, narkotyki, hazard, internet,
- przemoc w małżeństwie i w rodzinie;
- bezrobocie, bezradność w znalezieniu nowej pracy, złe relacje w pracy,
- niewłaściwe relacje między rodzicami a dziećmi,
- niewłaściwa komunikacja między małżonkami,
- wtrącanie się do małżonków osób trzecich, szczególnie rodziców i teściów,
- trudności w odbudowaniu relacji w rodzinie w czasie wychodzenia z kryzysów,
- zdrady i trudności w wychodzeniu z kryzysów po zdradzie małżeńskiej,
- przemoc fizyczna, ekonomiczna, psychiczna, seksualna wobec współmałżonka, dzieci,

- problemy około rozwodowe,
- bezradność w budowaniu właściwych relacji między małżonkami i dziećmi,
- niedojrzałość psychiczna, emocjonalna do pełnienia ról małżeńskich i rodzicielskich,
- problemy wychowawcze w szkole.

Te negatywne zjawiska występowały często razem. Osoby, małżeństwa i rodziny w sytuacjach kryzysowych doświadczane są wieloma z wyżej wymienionymi trudnościami.

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Radomiu

Celem Specjalistycznej Poradni Rodzinnej było towarzyszenie rodzinom doświadczającym różnych przeciwności i wspieranie w przezwycięzeniu pojawiających się trudności. Poradnia niósła pomoc poszczególnym członkom rodziny, a także pomoc rodzinie w jej wysiłkach zmierzających do autonomii i bezpieczeństwa. Poradnia była często miejscem pierwszego kontaktu z rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej, jak również miejscem konkretnej pomocy. Podstawą funkcjonowania profesjonalnie przygotowanego zespołu była orientacja na pracę z całą grupą rodzinną. Do dyspozycji osób pozostawali specjaliści: psycholog, prawnik, specjalista uzależnień i psychoterapii. Pomoc świadczona w Poradni, w tym w stosunku do osób doświadczających przemocy przełożyła się na tworzenie lepszej jakości życia tych osób, zmniejszyła ich poczucie osamotnienia i bezradności. Poradnia podejmowała działania w związku z problemami:

- przemoc fizyczna i psychiczna – w 8 rodzinach;
- alkoholizm – w 21 rodzinach;
- sprawy rozwodowe – w 6 rodzinach;
- komunikacja w rodzinie – w 7 rodzinach;
- zaburzenia emocjonalne – w 5 rodzinach.

7. Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN

W ramach realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w roku 2016 KARAN udzielał wsparcia rodzinom w sytuacjach problemowych, zapewniał uczestnikom możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb niezbędnych do prawidłowego zaangażowania się wszystkich uczestników w poprawę własnego funkcjonowania psychospołecznego. Ponadto zapewniony został dostęp do poradnictwa specjalistycznego, z którego mogły korzystać zainteresowane osoby oraz całe rodziny wymagające takiego wsparcia.

Dużą rolę stowarzyszenie położyło na poprawę i wzmocnienie więzi rodzinnych. Podejmując pracę z rodzicami zauważono poprawę w funkcjonowaniu emocjonalnym i społecznym rodzin. Rodziny otrzymywały wsparcie w rozwiązywaniu napotkanych problemów dotyczących relacji wewnątrz rodzinnej oraz umiejętności wychowawczych. Oprócz tego miały możliwość skorzystania z pomocy specjalistycznej nie tylko dzieciom i młodzieży, ale również ich rodzicom, opiekunom. Podstawowe założenia teoretyczne programu zostały zrealizowane w ramach następujących działań:

- 1. Zajęcia z elementami socjoterapii, warsztaty umiejętności psychospołecznych.**
- 2. Warsztaty uczące alternatywnych stylów życia, w ramach których były realizowane:**

- Zajęcia plastyczne z elementami arteterapii warsztaty dla rodziców,
 - Zajęcia taneczno - ruchowe,
 - Zajęcia z elementami integracji sensorycznej,
3. **Konsultacje - Poradnictwo rodzinne dotyczące zgłaszanego problemu.**
 4. **Zajęcia informacyjno – edukacyjne.**
 5. **Terapia pedagogiczna.**
 6. **Działania środowiskowe:**
 - rozdawnictwo materiałów informacyjno - edukacyjnych dotyczących środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych do instytucji,
 - prowadzenie zajęć profilaktycznych w grupie uczniów pochodzących z radomskich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych,
 - zajęcia profilaktyczne dla rodziców,
 - prowadzenie warsztatów kompetencji i umiejętności wychowawczych.
 7. **Poradnictwo psychologiczne.**
 8. **Uczestnictwo w zespole interdyscyplinarnym.**
 9. **Terapia ambulatoryjna** – z tej formy pomocy korzystali młodzi ludzie zmotywowani przez rodziców lub z własnej inicjatywy do podjęcia trudu rozwiązania istniejącego problemu. Stosowano dwie formy terapii ambulatoryjnej – interwencyjną i rozwojową.
 10. **Porady telefoniczne.**
 11. **Pomoc w umieszczeniu w stacjonarnych placówkach leczenia uzależnień.**

8. Stowarzyszenie „Karuzela”

W ramach realizacji Programu Stowarzyszenie „Karuzela” przeprowadziło konsultacje z rodzicami, których dzieci przejawiały różnorodne problemy wychowawcze takie jak mocny bunt, agresja, wycofanie społeczne, zaburzenia w zachowaniu, zachowania patologiczne, zachowania depresyjne. Przeprowadzonych zostało 34 godziny konsultacji psychologicznych oraz psychiatrycznych, ponadto 17 godzin konsultacji pedagogicznych. Poprzez realizację powyższych działań osiągnięto zostały następujące efekty:

- zmniejszenie liczby rodzin dotkniętych przemocą,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez instytucje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy,
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wzrost liczby osób i placówek profesjonalnie zajmujących się pomocą na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie.

9. Stowarzyszenie „Kobiety dla Radomia”

Stowarzyszenie “Kobiety dla Radomia” w okresie od 15 lutego do 15 grudnia 2016 roku prowadziło Specjalistyczną Poradnię Rodzinną, która ofiarowała mieszkańcom Radomia pomoc psychologiczną oraz pomoc terapeutów uzależnień. Wśród osób, które zgłosiły się do Poradni było 80 osób, których dotyczyło zjawisko przemocy domowej. Osoby

te poznały charakterystykę zjawiska przemocy, sposobu radzenia sobie z agresją sprawcy, poznały istotę mechanizmu współzależnienia.

Ponadto raz w miesiącu były organizowane spotkania grupy wsparcia, w której udział wzięło 18 kobiet dotkniętych przemocą domową. Uczestniczki zdobyły wiedzę na temat umiejętności miękkich, które umożliwiają przeciwstawienie się agresji bez płacenia ogromnych kosztów emocjonalnych. Wymiana doświadczeń pomiędzy uczestniczkami daje możliwość zdjęcia z siebie ciężaru nadodpowiedzialności. Uczestniczki uczyły się pozytywnego myślenia. Uczestniczki zdobyły również wiedzę prawną w nurtujących je tematach związanych z przemocą, alkoholizmem oraz prawami i obowiązkami rodzicielskimi. Niewątpliwie kilka spotkań umożliwia jedynie dotknięcie tematu. Zmiana zachowania człowieka następuje po znacznie dłuższym treningu. Tylko dlatego, że uczestniczki są w stałym kontakcie ze specjalistami ze Stowarzyszenia można obserwować i na bieżąco korygować postawy Pań.

3. ODDZIAŁYWANIE NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Kierunki działań:

- Opracowanie, realizacja oraz dofinansowywanie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Rozpowszechnianie informacji na temat podmiotów realizujących program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.
- Kierowanie wniosków do sądu o kierowanie osób skazanych za przemoc w rodzinie do udziału w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych.
- Monitoring udziału osób stosujących przemoc w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych, badanie skuteczności udziału w programie przez okres 3 lat.
- Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” przez uprawnione podmioty. Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.
- Realizowanie wyroków sądowych dotyczących przymusu leczenia osób uzależnionych, u których występuje zjawisko przemocy.
- Podejmowanie działań w zakresie izolacji sprawcy od ofiary poprzez zastosowanie środków zapobiegawczych w postaci nakazu opuszczenia lokalu, zakazu zbliżania się, dozoru policyjnego, tymczasowego aresztu.
- Skuteczna reakcja na ponowne stosowanie przemocy wobec najbliższych przez osoby uprzednio skazane przez sąd poprzez występowanie z wnioskiem do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo odwołania warunkowego zwolnienia.
- Współdziałanie pomiędzy służbami w zakresie wymiany informacji dotyczących monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Powyższe działania były realizowane przez:

Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc

w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2016– 2020 został przyjęty do realizacji uchwałą Nr 258/2015 Rady Miejskiej w dniu 21 grudnia 2015 roku. Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej stanowi integralną część systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jaki funkcjonuje na terenie Gminy Miasta Radomia. Jego zadaniem jest uzupełnienie różnych form interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców.

Gmina Miasta Radomia w 2016 roku prowadzenie programów korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie powierzyła **Mazowieckiemu Stowarzyszeniu Terapii i Readaptacji Społecznej „MASTERS”, ul. Wolanowska 120**. Zajęcia korekcyjno - edukacyjne dla sprawców przemocy domowej w 2016 roku były realizowane w cyklu wiosennym, w systemie grantowym. W programie wzięło udział 10-ciu sprawców przemocy domowej. Zajęcia obejmowały 14 sesji grupowych po 3 godziny każda a także 40 godzin konsultacji indywidualnych. Zajęcia odbywały się w X LO w Radomiu przy ulicy Prażmowskiego 37.

Celem prowadzonych zajęć było:

- uświadomienie sprawcy czym jest przemoc i jakie są formy przemocy,
- uzyskanie przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- rozpoznawanie przez uczestników sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
- opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego użyciu siły i przemocy,
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinie bez użycia agresji,
- nauka umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie,
- nauka korzystania z pomocy innych ,
- nauka umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć,
- praca ze złością.

Cele te zostały zrealizowane i osiągnięte. Uczestnicy zajęć otrzymali wiedzę na temat tego, czym jest przemoc i jakie są jej formy. Pracowali nad uzyskaniem świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich. Uczyli się rozpoznawać i nazywać sygnały ostrzegawcze zapowiadające zachowania przemocowe. Każdy z uczestników pracował nad przygotowaniem indywidualnego „planu bezpieczeństwa” mającego zapobiegać użyciu siły i przemocy w przyszłości. Uczestnicy poznali i uczyli się nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie bez użycia siły i przemocy oraz partnerskiego układania stosunków w związku i w rodzinie. Otrzymali wiedzę i uczyli się konstruktywnego – wolnego od agresji – wyrażania trudnych uczuć (zwłaszcza złości). Uzyskali informacje na temat miejsc, w których można uzyskać specjalistyczną pomoc, jak się o taką pomoc zwracać i jak z niej w przyszłości korzystać. Najbardziej widoczne efekty oddziaływań psychokorekcyjnych przynosi systematyczna wielogodzinna edukacja osób stosujących przemoc w rodzinie, ich praca nad rozpoznawaniem własnych zachowań przemocowych, a zwłaszcza edukacja dotycząca norm prawnych i społecznych odnoszących się do relacji między ludźmi oraz konsekwencji ich naruszania poprzez przemoc. Jest to praca ze stereotypami – mitami - związanymi z przemocą, na których opiera swoje „alibi” sprawca. Miarą efektywności oddziaływań jest stopień przepracowania przez sprawcę tych stereotypów, stopień ich dekonstrukcji pod wpływem oddziaływań korekcyjnych na forum

grupy. Podobnie jak w latach ubiegłych, efekt zajęć był widoczny już po pierwszym miesiącu spotkań z grupą sprawców. Wiedza na temat przemocy i jej konkretnych form, jaką sprawca uzyskuje w pierwszym miesiącu zajęć, systematycznie koryguje jego przekonania na temat własnych zachowań. To, co uważał za „normalne” staje się na skutek przeprowadzonej korekty – przemocą i przestępstwem. Poczynając od drugiego miesiąca, można już mówić o pewnego rodzaju współpracy uczestników z terapeutami prowadzącymi zajęcia, obserwuje się u uczestników coraz większe zaufanie do prowadzących. Sprawca już nie zaprzecza przemocy, coraz rzadziej usprawiedliwia swoje zachowanie, zaczyna pracować nad swoimi problemami, bierze odpowiedzialność za własne zachowania przemocowe. Każdorazowy „nawrót” przekonań przemocowych, próba usprawiedliwiania aktu przemocy postawą ofiary, jest na bieżąco poddawana korekcji przez prowadzących zajęcia. Schematy mentalne sprawcy ulegają dekonstrukcji w obecności innych uczestników. Sprawca nie może już dłużej bronić swoich przemocowych przekonań. Praca nad przemocą polega na tym, że piętnuje się zachowania przemocowe, a nie osobę sprawcy. Odnoszenie się z szacunkiem do sprawcy, a jednocześnie konsekwentne potępienie dla przemocy jest modelowaniem u sprawcy postawy szacunku dla drugiego człowieka, gdy sprawca doświadcza tego szacunku w stosunku do siebie. Przekonuje się, że to nie on jest „zły”, lecz „złe” są jego zachowania. Przynosi to szybko efekty w postaci zaufania uczestników do terapeutów. Często okazuje się, że w osobach sprawców przemocy mamy do czynienia z ofiarami przemocy z przeszłości. Osobiste, traumatyczne doświadczenia uczestników stają się wtedy bazą do budowania empatii i rozumienia przeżyć osób doświadczających z ich strony przemocy. Osiągnięte rezultaty:

- Uzyskanie przez sprawcę wiedzy na temat zjawiska i skutków przemocy w rodzinie.
- Uświadomienie sprawcy osobistej odpowiedzialności za zachowania przemocowe wobec rodziny.
- Wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego radzenia sobie ze złością. Uczestnicy poznali bezpieczne sposoby postępowania ze złością i rozładowywania napięcia w sposób bezpieczny dla rodziny i otoczenia. Otrzymali stosowne instrukcje.
- Wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w związku i w rodzinie. Każdy uczestnik opracował i „zatwierdził” przed terapeutą indywidualny „plan bezpieczeństwa” zapobiegający zachowaniom przemocowym.
- Nabycie przez uczestników programu wiedzy na temat skutków prawnych i psychologicznych (członkowie rodziny) stosowania przemocy. Uczestnicy są świadomi następstw prawnych zachowań przemocowych i osobistej odpowiedzialności karnej.

Ponadto działania wobec sprawców przemocy są podejmowane przez pozostałych partnerów:

1. Komenda Miejska Policji w Radomiu

W 2016 roku policjanci Komendy Miejskiej Policji w Radomiu brali udział

w szkoleniach wewnętrznych na temat procedury „Niebieskiej Karty” pozwalających im lepiej i efektywniej gromadzić i wykorzystywać wiedzę na temat mechanizmów działania sprawcy. Ponadto w listopadzie 2016 roku uczestniczyli szkoleniu pt. „Czym jest przemoc wobec dzieci?” przygotowanym przez Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia. Dzielnicowi uczestniczyli w pracach grup roboczych oraz odwiedzali rodziny, w których występuje podejrzenie przemocy w rodzinie. Podczas spotkań grup, odwiedzin w środowisku podejmowali rozmowy ze sprawcami przemocy, pouczając ich o odpowiedzialności karnej za popełnione czyny.

2. Prokuratura Rejonowa Radom–Wschód i Prokuratura Rejonowa Radom–Zachód

Realizując ustawowe zapisy podejmowała zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w toku prowadzonych postępowań o przestępstwo z art. 207 §1 kk, w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zastosowane zostały środki zapobiegawcze w postaci:

- nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w 11 postępowaniach;
- zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego w 24 postępowaniach;
- zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym w 24 postępowaniach;
- tymczasowego aresztu w 4 postępowaniach.

W ramach działalności pozakarnej zostały skierowane do sądu 4 wnioski o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

3. Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych

Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu KSS wykonujący orzeczenia w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Radomiu w okresie od stycznia do grudnia 2016 roku realizowali zadania Programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom poprzez:

- współpracę ze stowarzyszeniem „Masters”, które prowadziło programy korekcyjno - edukacyjne dla sprawców przemocy na terenie miasta Radomia,
- kierowanie do udziału w zajęciach osób, wobec których sąd orzekł obowiązek probacyjny uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym lub skazanych za przestępstwa przemocy wobec najbliższych,
- monitorowanie przebiegu uczestnictwa poprzez wymianę informacji z osobami prowadzącymi zajęcia,
- występowanie do sądu z wnioskami w przedmiocie ustanowienia obowiązku uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych.

4. Areszt Śledczy w Radomiu

Od stycznia do grudnia 2016 roku w Areszcie Śledczym w Radomiu realizowano program edukacyjno – korekcyjny dla sprawców przemocy w rodzinie:

- wg modelu *Duluth*, w którym udział wzięło 31 osadzonych,

- *Stop Przemocy* , w którym wzięło udział 21 osadzonych.

5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radomiu

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmowała następujące działania wobec sprawców przemocy:

- Motywacja do podjęcia leczenia odwykowego:
- Ilość osób, które podjęły terapię w Klubie Abstynenta Wzajemnej Pomocy „Victoria” - **13 osób**,
- Ilość osób, które podjęły terapię w Przychodniach Odwykowych w Radomiu – **402 osoby**,
- Ilość osób, które podjęły terapię w Samodzielnym Wojewódzkim Publicznym Zespole Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Radomiu ul. Krychnowicka - **12 osób**.
- Kierowanie na badania przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – **323 osoby**,
- Wnioski o wgląd w sytuację rodziny skierowane do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu – **29**,
- Ilość wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego – **220**,
- Ilość Niebieskich Kart założonych przez Komisję – **7**,
- Ilość pierwszorazowych grup roboczych, w których uczestniczyli członkowie Komisji – **326**,
- Liczba sprawców przemocy motywowanych do udziału w programie korekcyjnym – **48 osób**.

6. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu realizuje zadania związane z obszarem przemocy w rodzinie. Świadczy pomoc ofiarom przemocy domowej polegającą na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania czy też zmiany życiowe, mające na celu całkowite ustanie przemocy. Prowadzona interwencja kryzysowa obejmowała działalność ambulatoryjną i hostelową, prowadzono specjalistyczne poradnictwo, terapię, mediację. Ww. działania są podejmowane w stosunku do ofiar przemocy. Natomiast w stosunku do sprawców przemocy działania Ośrodka polegają na:

- informowaniu o konsekwencjach działań przemocowych,
- informowania organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,

- kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w Radomiu, III Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodziny,
- kierowaniu sprawców celem podjęcia leczenia odwykowego.

7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku MOPS w Radomiu zajmuje się obsługą administracyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia. Przy Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy funkcjonują **Stale Grupy Robocze**. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. NR 209, poz. 1245) osoby podejrzane o stosowanie przemocy są wzywane przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego do zgłoszenia się na posiedzenie grupy roboczej. W 80 % podejrzani o stosowanie przemocy nie zgłaszają się na spotkania, członkowie grupy roboczej nadal nie dysponują żadnymi narzędziami pozwalającymi na zmobilizowanie sprawcy do udziału w spotkaniach, a tym bardziej do podjęcia działań, ustalanych w ramach indywidualnych planów pomocy rodzinie, jak podjęcie leczenia odwykowego czy udział w programie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

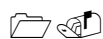
4. PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Cel: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

- Opracowanie i realizacja szkoleń kierowanych do służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia.
- Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – superwizja, coaching, grupy wsparcia, pomoc psychologiczna.

Powyższe działania były realizowane przez:

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia

W listopadzie 2016 roku Zespół Interdyscyplinarny zorganizował szkolenie dla funkcjonariuszy Policji „Czym jest przemoc wobec dziecka?”. W dwóch grupach szkoleniowych wzięło udział 83 policjantów, którzy w swojej codziennej pracy stykają się z problemem przemocy domowej, w tym z przemocą wobec dziecka. Szkolenie

poprowadzili doświadczeni specjaliści – pedagog i psychoterapeuta, którzy pracują z dziećmi ofiarami przemocy domowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Pracownicy socjalni i psychologowie Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy uczestniczą w szkoleniach i w warsztatach podnoszących ich kwalifikacje zawodowe z zakresu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. W 2016 roku 7 pracowników Zespołu uczestniczyło w szkoleniach o tematyce: **„Grupa robocza i stosująca przemoc - karać pomagać? Współpracować?”** oraz w Konferencji przeciw przemocy w rodzinie, **„Procedura Niebieskiej Karty - sposób realizacji w sprawach nieoczywistych”**.

Komenda Miejska Policji w Radomiu

Policjanci KMP Radom poza szkoleniem zorganizowanym przez ZI uczestniczyli w szkoleniach pozwalających im lepiej i efektywniej gromadzić i wykorzystać wiedzę na temat mechanizmów działania sprawcy i ofiary przemocy.

Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych

Kuratorzy byli uczestnikami szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Radomiu

Pedagogzy i psychologowie jako członkowie grup roboczych uczestniczą w szkoleniach dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie. Ponadto opiekunowie wolontariatu szkolnego, wychowawcy wzięli udział w symposium **„Zawalcz o lepsze jutro dla siebie i swojej rodziny”** zorganizowanym przez Caritas Pallotyńska, jak również w konferencji szkoleniowej **„Jeśli nie agresja, to co?”**. Systematycznie były przeprowadzane szkolenia rad pedagogicznych związane z problemem przemocy w rodzinie.

Podsumowanie

Rok 2016 można ocenić jako czas dalszych intensywnych działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Wśród najważniejszych warto wskazać kontynuację realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. NR 209, poz. 1245). Oceniając podejmowane działania należy wskazać na zalety, ale i wady systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Skuteczna pomoc ofiarom przemocy domowej możliwa jest tylko w przypadku zintegrowanego działania różnych służb i instytucji. Charakter i specyfika problemu przemocy w rodzinie powodują, że tylko jasne procedury i podejmowane sprawnie działania poszczególnych podmiotów są w stanie zapewnić szybką, kompleksową i profesjonalną pomoc zarówno ofiarom, jak i sprawcom przemocy domowej. Profesjonalna pomoc świadczona w 2016 roku to przede wszystkim oddziaływanie terapeutyczno-wspierające, które były skierowane do osób będących w trudnej sytuacji kryzysowej spowodowanej przemocą ze strony najbliższych. Realizowane przez instytucje świadczące

pomoc osobom dotkniętym przemocą domową formy pomocy (m. in. poradnictwo prawne, psychologiczne, terapia indywidualna) mogły się przekładać na tworzenie lepszej jakości życia osób, które korzystały z oddziaływań terapeutyczno - wspierających. Można również stwierdzić, że działania o tym charakterze zmniejszyły poczucie osamotnienia i bezradności wielu osób zgłaszających się po pomoc, co oznacza, że zniwelowały zagrożenie ich wykluczeniem społecznym. Warto podkreślić, że powołanie Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w MOPS w Radomiu usystematyzowało działania wskazując odpowiedzialności dla poszczególnych podmiotów realizujących procedurę, co przyczyniło się do wzrostu odpowiedzialności za podejmowane działania i dało możliwość dokonywania prawidłowej oceny, zwiększając tym samym skuteczność udzielanej pomocy. Nadal jednak brak jest odpowiednich narzędzi nacisku na osoby podejrzane o stosowanie przemocy, nakładających na nich obowiązek uczestnictwa w spotkaniach grup roboczych czy podjęcia terapii w celu rozwiązania problemów. Zbyt rzadko wobec ilości prowadzonych procedur sięga się po takie narzędzia jak izolacja sprawcy od ofiary poprzez nakaz opuszczenia lokalu czy zakaz zbliżania się. Powyższe powoduje ciągłe narażanie ofiary na ataki ze strony potencjalnych sprawców, pomimo intensywnych działań podmiotów uczestniczących w pracach grup roboczych.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia realizowane były na wszystkich niezbędnych poziomach. Dokonano analizy zasobów zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na terenie Radomia funkcjonuje szeroko rozwinięta sieć instytucji zapewniających wszechstronną, profesjonalną pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Podejmowane są liczne działania profilaktyczno – edukacyjne skierowane do mieszkańców miasta, jak i specjalistów udzielających pomocy i wsparcia. Decyzje podejmowane podczas spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego przyczyniły się do poprawy współpracy między poszczególnymi elementami systemu. Należy kontynuować realizację dotychczasowych zadań, jednocześnie jednak położyć większy nacisk na następujące działania:

- gromadzenie i przekazywanie danych;
- realizację badań i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i zasobów w sferze problemów przemocowych;
- analizę kosztów ekonomicznych i społecznych oraz efektywności podejmowanych działań naprawczych i profilaktycznych;
- rozwijanie partnerskiej współpracy między podmiotami, instytucjami zajmującymi się pomocą osobom pokrzywdzonym przemocą domową;
- poprawę jakości i zwiększenia dostępności pomocy medycznej, psychospołecznej, poprzez rozszerzenie oferty usług świadczonych przez placówki lecznictwa;
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych specjalistów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- kontynuowanie i rozwój profesjonalnych form pomocy psychologicznej dla dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych;
- szerzenie świadomości społecznej głównie psychoedukacja rodziców;
- zwiększenie działań profilaktycznych skierowanych do rodzin, grup rówieśniczych;
- poprawa dostępności pomocy medycznej, w tym specjalistycznego poradnictwa

psychiatrycznego, seksuologicznego oraz nowoczesnej diagnostyki dla ofiar przemocy i ich rodzin;

- zmniejszenie zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego powodowanych przez osoby nietrzeźwe;
- dalszą realizację Programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2016 – 2020, co stanowi część systemu działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym oraz społecznym.